

Trygga rum & triggervarning: Halberstam

Queerfeministen, transaktivisten och professorn Jack Halberstam kritiserar en aktivistkultur av trygga rum och triggervarning. Triggervarningar är kravet att i förväg varna för det som kan uppfattas stötande, upprörande, eller göra någon illa berörd och få den att må dåligt. Det kan exempelvis vara berättelser av krigsoffer eller maktkritiska exempel på rasism, sexism och förtryck.

Halberstam föreslår en politisk aktivism med omsorg om varandra utan att producera en ömtålighetskultur som tränger undan samarbete och motstånd. Han ger inga konkreta förslag, men som avslutning tar jag kort upp hur feministiska mötestekniker har möjlighet att organisera omsorgstrukturer som ingriper vid behov utan att skapa trygga rum som tränger bort de opassande.

Angående pronomen "han" och "hon" på Halberstam se Bilaga 1 nedan.

Ömtålighet i produktion av kön och klass

Historiskt har ömtålighet länge använts i produktion av kön och klass. Känsliga män och kvinnor i adeln skyddades med vallgravar, vakter och murar mot den okänsliga och vulgära pöbeln som invandrade från landsorten och trängde sig på. Känslighet var en stil som adeln använde för att kokettera, få uppmärksamhet.

När borgarklassen växte fram pekades kvinnor ut som hysteriska och överkänsliga. En fin kvinna hölls enligt en schablon inlåst i lägenheten för att brodera och lära sig spela piano. Så sent som 1890 i Stockholm tilläts borgarkvinnor ofta inte att gå själva till affären och handla. De kunde dock få

tillåtelse att gå till brödbutiken som låg i samma hus.

Idag sätter bostadsbolag in portlås på ytterdörrar. Runt vissa medelklassområden byggs murar. Nationsgränser bevakas allt hårdare för att skydda den rika världen från fattiga och oupplysta.

Halberstam berättar om när hon i slutet på sjuttioalet gick med i lesbiska och feministiska grupper. I de sammanhang hon blev aktiv hade det byggts upp en liberal ömtålighetskultur som periodvis trängde undan kamp mot krig, könsordningar, klass, rasism och förtryck.

"I remember coming out in the 1970s and 1980s ... Hardly an event would go by back then without someone feeling violated, hurt, traumatized by someone's poorly phrased question, another person's bad word choice or even just the hint of perfume in the room." [1]

Halberstam analyserar se-hur-sårad-jag-blir-diskursen som en maktteknik övertagen från vita överklassdamer vilka kamouflerade könsordningar och maktstrukturer genom att kokettera som enskilda offer, vilket givetvis inte ska förväxlas med att enskilda faktiskt kunde vara offer.

Från offer till maktstruktur

Halberstam minns hur ömtålighets- och offerdiskursen trängdes undan på nittioalet av en politisk kamp och maktanalys som mer effektivt bröt ras- och klassgränser.

"Political times change and as the 1980s gave way to the 1990s, as weepy white lady feminism gave way to reveal a multi-racial, poststructuralist, intersectional feminism of much longer provenance, people began to laugh, loosened up, people got over themselves and began to talk and recognize that the enemy was not among us but embedded within new, rapacious economic systems." [2]

I och med detta kunde det liberala fokuset på individen och individuella lösningar brytas. Det öppnade upp för koalitioner och samarbete mellan olika och olikstänkande: "it seemed as if we had given up wounded selves for new formulations of multitudes, collectivities, collaborations, and projects less centered upon individuals and their woes." [3]

Ömtålighetens återkomst

Efter 11 september 2001 har dock ett allt större fokus på säkerhet, säkerhetszoner, trygghet och skydd återinfört liberal individualism i många rörelser. Bland aktivister skapas regimer av trygga områden och trygga rum. "But also we might consider how demands for safety in the US all too often come at the expense of others within a security regime." [4]

Att inför gruppen berätta att en känner sig sårad omvandlas till en identitetsmarkör som, enligt Halberstam, rumsligt sorterar och kontrollerar människor: "re-emergence of a rhetoric of harm and trauma that casts all social difference in terms of hurt feelings and that divides up politically allied subjects into hierarchies of woundedness." [5]

Queer sårbarhet

Ifall jag begriper honom rätt skiljer Halberstam på en kreativ sårbarhet där transkvinnor eller andra queerar en gemenskap gentemot en ömtålighetskultur som dominerar och kontrollerar politiska möten.

Sårbarhet är effektivt för att queera och bejaka vår ömtålighet och otrygghet med varandra. Det gör att rummet öppnas upp. Fler får plats.

Trygga-rum-ömtåligheten börjar istället tränga bort de som inte passar in. Den tränger undan de opassande.

"These hardship competitions, but without the humor, are set pieces among the triggered generation and indeed, I rarely go to a conference, festival or gathering anymore without a protest erupting about a mode of representation that triggered someone somewhere." [6]

Politisk individualism

Liberalism ersätter en del av det gemensamma, det politiska, med individualism. Förändring blir upp till den enskilde.

Flera maktmetoder används för att tränga undan det gemensamma som gemensam angelägenhet. Exempelvis kan man (bort)förklara makt och orättvisor med:

1. individens gener (populariserad hjärnforskning)
2. familjen (belasta, skuldbelägga)
3. individens vilja eller avsaknad av vilja (det är upp till individen)
4. psykologiska förklaringar

Halberstam tar speciellt upp psykologiska förklaringar där "neoliberalism precisely goes to work by psychologizing political difference, individualizing structural exclusions and mystifying political change, some recent activists seem to have equated social activism with descriptive statements about individual harm and psychic pain." [7]

I och med betoningen på säkra zoner, trygga rum, vakter och militär hamnar liberalismen i en motsägelse där individen själv blir ansvarig för det som händer hen och samtidigt behöver skyddas.

Trygga rum, gentrifiering och militarisering

När radikala grupper bygger upp trygga rum hamnar detta i resonans (ömsesidig förstärkning) med låsta ytterportar, vakter, övervakning, gentrifiering och säkra bostadsområden: "the safe space agenda has worked in tandem with urban initiatives to increase the policing of poor neighborhoods and the gentrification of others." [8]

Det uppstår dessutom resonanser mellan trygga rum och militariserade säkerhetsregimer, visar Halberstam: "as LGBT communities make 'safety' into a top priority (and that during an era of militaristic investment in security regimes) and ground their quest for safety in competitive narratives about trauma, the fight against aggressive new forms of exploitation, global capitalism and corrupt political systems falls by the way side." [9]

De makt- och bestraffningstekniker som används för att producera trygga rum hamnar i resonans med liberalismens rop på högre straff för de som hotar oss: "we enact punishments on one another and stalk away from projects that should unite us, and huddle in small groups feeling erotically bonded through our self-righteousness." [10]

Ömtålighetsretorik saboterar koalitioner

Känslighets-retoriken saboterar snabbt koalitioner och samarbete som under lång tid byggts upp av feminister, queeraktivister, transaktivister och andra grupper: "we seem to be rapidly losing all sense of perspective and instead of building alliances, we are dismantling hard fought for coalitions." [11]

Precis som Judith Butler menar Halberstam att allianser och koalitioner bygger på olikhet och osäkerhet snarare än likhet och säkerhet. Det var en viktig poäng när queer förvandlades till politiskt begrepp. Queer bröt med idealet om likhet. Queer öppnade upp för koalitioner mellan olika snarare än att skapa politik för likar:

"Once upon a time, the appellation 'queer' named an opposition to identity politics, a commitment to coalition, a vision of alternative worlds. Now it has become a weak umbrella term for a confederation of identitarian concerns." [12]

Halberstam förstår att hans kritik kan uppfattas som pessimism. "Is this the way the world ends? When groups that share common cause, utopian dreams and a joined mission find fault with each other instead of tearing down the banks and the bankers, the politicians and the parliaments, the university presidents and the CEOs?" [13]

Hans kritik är kraftfull men istället för att pendla mellan melankolisk pessimism och "success stories" efterlyser han en radikaliserings där vi tillsammans krossar maktstrukturer.

"Let's call an end to the finger snapping moralism, let's question contemporary desires for immediately consumable messages of progress, development and access" [14]

Trygga rum tränger undan effektiv behandling

Halberstam kämpar för att människor och aktivister med olika behov ska kunna lyssna på varandra utan att konstruera trygga rum. Utan att hägna in säkra områden. Utan att stänga ute de opassande: "how important it is to find ways to communicate our needs without shouting each other down." [15]

Psykologiska behov behöver hanteras omsorgsfullt och ibland professionellt.

Trygga rum som politisk strategi riskerar dock, enligt Halberstam, att motverka professionell psykologisk behandling av skador från krig, tortyr, misshandel och våldtäkter.

"There are complex discourses on trauma readily available as a consequence of decades of work on memory, political violence and abuse. This work has offered us multiple theories of the ways in which a charged memory of pain, abuse, torture or imprisonment can be reignited by situations or associations that cause long buried memories to flood back into the body with unpredictable results. But all of this work has been pushed aside in the recent wave of the politics of the aggrieved." [16]

Säkerhet och skydd blir ett politiskt mål i sig. Detta mål hindrar processer där konfrontationer och 'triggering' är viktig del. "Valéria Souza's excellent blog on 'Triggernometry' charts the history of some of these debates and she situates triggering as an almost necessary part of learning and something that we cannot shield ourselves from but that we should not ignore either." [17]

Valéria Souza forskar om queer crip theory (miffoteori utifrån funktionshinder och queerfeminism). När jag går till hennes blogg och artikeln "Triggernometry" [18] citerar hon den nordamerikanska psykologhandboken för posttraumatisk stress. Den hävdar att undvikande av rädsla är den främsta orsaken till att posttraumatiska rädslan sitter kvar eller till och med ökar:

"Negative reinforcement of fear through behavioral avoidance is the primary process that is postulated to sustain, and even promote, the maladaptive fear response. Typical behavior avoidance manifested by traumatized individuals includes avoidance of stimuli associated with the traumatized event" [19].

Här gäller det att inte dra amatörpsykologiska slutsatser kring behandlingen av enskilda personer som lider av posttraumatisk stress. Det crip teori-forskaren Valéria Souza hävdar är snarare att trygga rum blir en kvasipsykologi som riskerar att förstärka rädslor och ibland även förvärra sjukdomar som posttraumatisk stress.

Halberstam förklarar kvasipsykologin bakom trigger-rädslan med att den använder plåster och stödförband som metafor för att förstå känslor och psykologi.

”Where once we saw traumatic recall as a set of enigmatic symptoms moving through the body, now people reduce the resurfacing of a painful memory to the catch all term of ‘trigger,’ imagining that emotional pain is somehow similar to a pulled muscle as something that hurts whenever it is deployed, and as an injury that requires protection.”[20]

Feministiska mötestekniker

Motståndet mot trygga rum behöver inte bli ett bejakande av dominans och okänslighet i storgruppsdiskussioner. Själv menar jag att feministiska mötestekniker utvecklat en rad tekniker för att bjuda in och hantera de opassande istället för att dominera dem eller stöta ut dem.

Funktionärerna i feministiska mötestekniker som mötesunderlättare, maktingripare, stämningsunderlättare och tidsunderlättare är till för att föregripa och ingripa istället för att bestraffa och utesluta deltagare.

Samtal i smågrupper istället för storgrupp har möjlighet att hantera både gruppens behov och enskildas behov på ett effektivare sätt än stormöten. Smågruppsdiskussioner utan funktionerna från feministiska mötestekniker riskerar dock att kapas av en se-vad-sårad-jag-är-retorik.

Feministiska mötestekniker har verktyg som välkomnar de opassande istället för att tränga undan dem. När metoderna finslipas och tränas ordentligt kan de därför fungera som motvikt mot trygga-rum-rörelsen.

Per Herngren

2015-07-21, version 0.1.2

Beställ praktisk [kurs till er organisation om feministiska mötestekniker och att ingripa i härskartekniker](#)

Bilaga 1 Hen, hon, han, det och dom som pronomen

När hon publicerat sin queerfeministiska forskning har Jack Halberstam under perioder använt Judith som förnamn medan han använt Jack i queerkretsar. På senare år har Jack etablerat sig alltmer som namn. Båda namnen används dock fortfarande, vilket han välkomnar. Och han bejakar att folk använder pronomen

som hon, han, det eller dom om honom. "I try not to police any of it. A lot of people call me he, some people call me she, and I let it be a weird mix of things and I'm not trying to control it." [21]

Pluralpronomen som de och dem överskrider (trans) reduceringen av en person till individ (latin odelbar), en som inte delar (med sig av) sig själv. Halberstam öppnar upp utrymme bortom autenticitet genom att bejaka han, hon och dom, plural och singular.

Istället för att välja antingen han eller hen inspireras jag av Halberstams egna interventioner och använder både han och hon som pronomen på Jack Halberstam. Det ska inte tolkas som att Halberstam menar att hon var autentisk hon under en period för att sedan bli en äkta han under nästa period. Både Judith och Jack för motstånd mot autentiska, fasta identiteter. Bytet från Judith till Jack ska alltså inte läsas som att Halberstam gör en transformerings eller könskorrigering utan snarare som ett queerande av kön. Vilket i sin tur inte ska läsas som att han avfärdar eller kritiserar andra som istället använder könskorrigering.

Bilaga 2 Epoker och utvecklingsfällan

Halberstam ber om ursäkt för att han förenklar mångfalden i olika rörelser och tidsåldrar. "Of course, I am flattening out all kinds of historical and cultural variations within multiple histories of feminism, queerness and social movements." [22]

Referens

Jack Halberstam, [You Are Triggering me! The Neo-Liberal Rhetoric of Harm, Danger and Trauma](#), Bully Bloggers, 2014.

Jack Halberstam, [Triggering Me, Triggering You: Making Up Is Hard To Do](#), Bully Bloggers, 2014.

Matthew J. Friedman m fl redaktör, Handbook of PTSD, first edition, Science and Practice Paperback, 2010.

Sinclair Sexsmith, [Jack Halberstam: Queers Create Better Models of Success](#),

Lamda Literary, February 1, 2012.

Valéria Souza, 'Triggernometry', 2014.

Fotnot

[1] Jack Halberstam, [You Are Triggering me! The Neo-Liberal Rhetoric of Harm, Danger and Trauma](#), Bully Bloggers, 2014.

[2] Jack Halberstam, [You Are Triggering me! The Neo-Liberal Rhetoric of Harm, Danger and Trauma](#), Bully Bloggers, 2014.

[3] Jack Halberstam, [You Are Triggering me! The Neo-Liberal Rhetoric of Harm, Danger and Trauma](#), Bully Bloggers, 2014.

[4] Jack Halberstam, [Triggering Me, Triggering You: Making Up Is Hard To Do](#), Bully Bloggers, 2014.

[5] Jack Halberstam, [You Are Triggering me! The Neo-Liberal Rhetoric of Harm, Danger and Trauma](#), Bully Bloggers, 2014.

[6] Jack Halberstam, [You Are Triggering me! The Neo-Liberal Rhetoric of Harm, Danger and Trauma](#), Bully Bloggers, 2014.

[7] Jack Halberstam, [You Are Triggering me! The Neo-Liberal Rhetoric of Harm, Danger and Trauma](#), Bully Bloggers, 2014.

[8] Jack Halberstam, [You Are Triggering me! The Neo-Liberal Rhetoric of Harm, Danger and Trauma](#), Bully Bloggers, 2014.

[9] Jack Halberstam, [You Are Triggering me! The Neo-Liberal Rhetoric of Harm, Danger and Trauma](#), Bully Bloggers, 2014.

[10] Jack Halberstam, [You Are Triggering me! The Neo-Liberal Rhetoric of Harm, Danger and Trauma](#), Bully Bloggers, 2014.

[11] Jack Halberstam, [You Are Triggering me! The Neo-Liberal Rhetoric of Harm, Danger and Trauma](#), Bully Bloggers, 2014.

[12] Jack Halberstam, [You Are Triggering me! The Neo-Liberal Rhetoric of](#)

[Harm, Danger and Trauma](#), Bully Bloggers, 2014.

[13] Jack Halberstam, [You Are Triggering me! The Neo-Liberal Rhetoric of Harm, Danger and Trauma](#), Bully Bloggers, 2014.

[14] Jack Halberstam, [You Are Triggering me! The Neo-Liberal Rhetoric of Harm, Danger and Trauma](#), Bully Bloggers, 2014.

[15] Jack Halberstam, [Triggering Me, Triggering You: Making Up Is Hard To Do](#), Bully Bloggers, 2014.

[16] Jack Halberstam, [You Are Triggering me! The Neo-Liberal Rhetoric of Harm, Danger and Trauma](#), Bully Bloggers, 2014.

[17] Jack Halberstam, [Triggering Me, Triggering You: Making Up Is Hard To Do](#), Bully Bloggers, 2014.

[18] Valéria Souza, "Triggernometry", 2014, <https://valeriam Souza.wordpress.com/2014/05/21/triggernometry/>

[19] Matthew J. Friedman m fl redaktör, Handbook of PTSD, first edition, Science and Practice Paperback, 2010.

[20] Jack Halberstam, [You Are Triggering me! The Neo-Liberal Rhetoric of Harm, Danger and Trauma](#), Bully Bloggers, 2014.

[21] Sinclair Sexsmith, [Jack Halberstam: Queers Create Better Models of Success](#), Lamda Literary, February 1, 2012.

[22] Jack Halberstam, [You Are Triggering me! The Neo-Liberal Rhetoric of Harm, Danger and Trauma](#), Bully Bloggers, 2014.